

Lähtettäjä

Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry
c/o Juhani Kairamo, Kuhatie 10 A 9
02170 Espoo
juhani.kairamo@birdlife.fi

Vastaanottaja

Ympäristöministeriö

kirjaamo@ym.fi

ASIA: lausunto hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi (YM019:00/2015, 22.6.2016, www.ym.fi/lausuntopyynnot).

Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muuttamisesta.

Lausunnona keskitymme ehdotuksiin, joilla rajoitetaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) roolia yleisen edun edistäjänä ja valvojana kaavahankkeissa. Hallituksen esityksessä ollaan estämässä sen tahon (ELY), joka tähän asti on tehokkaimmin ohjannut ja valvonut MRL:n noudattamista, mahdollisuuksia ohjata kaavoitusta ja valvoa lain noudattamista.

Hallituksen esittämä muutos johtaisi nykyistä suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja, mikä on sekä yleisen edun, että yleisten yhteiskunnallisten tavoitteiden vastaista; sekä kasvavaan määrään valituksia, mikä johtaa kaavaprosessien pitkittymiseen ja hallinto-oikeuksien ruuhkautumiseen.

Lausuntonamme vastustamme esitystä lain 18 ja 66 §:ien muuttamisen osalta.

Pidämme lakimuutosesitystä kokonaisuutena yhteiskunnan ja MRL:n yleisten tavoitteiden ja yleisen edun vastaisena, vaikka emme lausunnona ota kantaa muihin esitettyihin muutoksiin kuin ELY-keskuksen rooliin.

Perustelut

Nykyinen kaavoituskäytäntö on toiminut mielestämme hyvin. ELY-keskuksen neuvova viranomaisrooli on ohjannut kaavoitusta erityisesti yleisen edun, kuten ekologisten verkostojen ja luonnonarvojen säilymisen, kannalta kestävästi ja MRL:n tavoitteita tukevasti. ELY-keskuksen valitusoikeuden ansiosta kuntien on myös pitänyt ottaa huomioon ELY-keskuksen ohjeet, koska ELY-keskuksen ohjeiden huomioimatta jättäminen on voinut johtaa ELYn valitukseen. Tällä on ollut suuri, mutta hankalasti mitattavissa oleva (koska kaava muuttuu prosessin aikana), merkitys kaavojen laadulle.

Varsinkin pienissä kunnissa poliittisessa päätöksenteossa yleinen etu, ja maankäyttö- ja rakennuslain tarkka noudattaminen, erityisesti luonnonarvoihin liittyvät asiat, saattavat jäädä elinkeinoelämän ja maanomistajien vaikuttamisen vuoksi liian vähälle huomiolle.

On tavallista, ettei kunnassa ole kaavoitus- ja rakennusasioissa töissä yhtään ekologin tai vastaavan koulutuksen saanutta henkilöä. Jos ELY-keskusten roolia ohjaajana rajoitetaan, vähenee ekologinen ja luonnonsuojelullinen ymmärrys ja tietämys monissa kaavahankkeissa. Tieto siitä, mikä olisi yleisen edun kannalta hyvä ratkaisu, ei siten uudessa tilanteessa välttämättä edes tavoittaisi kuntatason viranomaisia. Ja vaikka tavoittaisikin, ei kunnilla olisi enää nykyisen kaltaista tarvetta ottaa ELY-keskuksen vaatimuksia huomioon, koska ELY ei voisi valittaa, vaikka havaitsisikin kaavassa ristiriidan lain kanssa. On todennäköistä, että yleinen etu jäisi kuntatason päätöksenteossa (kaavoituksessa) säännöllisesti taloudellisen edun jalkoihin.

ELY-keskuksen ohjaus ja valitusoikeiden rajoittaminen **johtaisi todennäköisesti nykyistä suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja**, kuten myös hallituksen esityksessä epäsuorasti tuodaan esiin.

ELY-keskusten valitusoikeuden rajoittaminen on esityksenä lisäksi perusteeton, kun ottaa huomioon, että ELY-keskukset tekivät selvityksen mukaan vuosina 2007-2011 vain 59 kaavavalitusta hallinto-oikeuteen ja näistä 80 % hyväksyttiin. ELY-keskukset eivät siis ole olleet hanakoita valittamaan, ja ne ovat valittaneet vain syystä. Ilman ELY-keskusten valituksia Suomessa olisi voimassa kymmeniä maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja.

Yleisenä yhteiskunnallisena tavoitteena on lakien ja säädösten noudattaminen. **Hallituksen esityksessä ollaan kuitenkin estämässä sen tahon, joka tähän asti on tehokkaimmin toteuttanut MRL:n noudattamista, mahdollisuuksia ohjata kaavoitusta.** Pidämme ajatusta outona ja muutosehdotusta perusteettomana.

Edellä esitettyyn viitaten: ELY-keskuksen roolin pienentäminen johtaa siis suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja. Samalla kaavojen oikeudellisuuden arviointivastuu siirtyy nykyistä vahvemmin kansalaisille ja yhdistyksille. Tämä tulee johtamaan **nykyistä suurempaan määrään kaavamuistutuksia ja valituksia, mikä hidastaa kaavojen voimaantuloa ja kaavoitusprosesseja sekä lisää valitusruuhkaa hallinto-oikeuksiin.** Täten lakimuutos tulee toimimaan sitä esittäneiden tahojen ja hallituksen tavoitteiden vastaisesti kaavoitusta hidastaen.

Toivomme, että ympäristöministeriö ja hallitus ottavat huomioon edellä esittämämme ja poistavat ehdotuksesta muutokset maankäyttö- ja rakennuslain 18 ja 66 §:in sekä luopuvat myös muista yleisen edun kannalta haitallisista esityksistä lakimuutosehdotuksessa.

Kunnioitavasti

Hattulassa 30. päivänä elokuuta 2016

Kanta-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen puolesta

Juhani Kairamo
puheenjohtaja

Markku Hyvärinen
varapuheenjohtaja